

Investoru tiesības: iekopts dārzs vai mežonīgie džungļi

Ieguldītāja tiesību aizsardzības instrumenti

2021.gada 16.aprīlis

Māris Vainovskis

Zvērināts advokāts

*FICIL investīciju drošības un aizsardzības
darba grupas vadītājs*

Ievads

Prezentācijas mērķis: sniegt pārskatu par ieguldītāja tiesību pamata instrumentiem plašākā nozīmē un sistēmiski.

- Ieguldītāja tiesību aizsardzības evolūcija
- Mūsdienīgs regulējums un labā prakse
- Aktuālie jautājumi

Pamatprincipi

- **Emitents.** Investoru tiesību respekts un atbalstoša labā prakse no emitenta puses. Laba ticība.
- **Ieguldītājs.** Tiesību apzināšanās un aktivitāte no ieguldītāju puses.
- **Valsts.** Efektīvi tiesību realizācijas un aizsardzības mehānismi no publiskā sektora puses.

Ieguldītāja tiesību pamata instrumenti

- **Tiesības katram.** Uz likuma pamata visiem ieguldītājiem esošās tiesības (balsošana, dalība sapulcēs un pārvaldībā, tiesības uz informāciju, peļņas daļu un citas).
- **Kvalificētās tiesības.** Tiesības, kas atkarīgas no līdzdalības īpatsvara kapitālā (padomes locekļu nominācijas, iekšējā revīzija, prasību celšana, u.c.).
- **Statūti.** Statūti kā rūpīgi apsvērta līgums / noteikumi ieguldītāju tiesību nodrošināšanai, sabalansēšanai konkrētā situācijā.
- **Līgums.** Stratēģiskā un finanšu investora vienošanās. Mazākuma dalībnieku aizsardzības mehānismi.
- **Atbilstības kultūra.** Sabalansēta pārvaldība. Efektīva trauksmes celšanas sistēma, u.c.

Darījumi ar kapitāla daļām/akcijām

- **Pirmpirkuma tiesības.** Likumiskās un līgumiskās. Tiesību aizskārumu novēršana.
- **Finansēšana.** Akciju sabiedrībai saistošs savu akciju iegādes finansēšanas aizliegums.
- **Kapitāls.** Pamatkapitāla izmaiņas un investoru tiesību aizsardzība. Akciju un daļu kategorijas. Nosacītais kapitāls.
- **Atpirkšana (Koncernu likums).** Pieprasījums par akciju (kapitāla daļu) atpirkšanu (ja valdošais uzņēmums ieguvīš 90% vai vairāk no sabiedrības daļām/akcijām).
- **Atpirkšana (FITL).** Obligātais (balsstiesības sasniedz vai pārsniedz 30%), brīvprātīgais (mērķis iegūt ne mazāk kā 10% balsstiesību) un galīgais (sasniedz vai pārsniedz 95 % balsstiesību) akciju atpiršanas piedāvājums. Nepiemēro alternatīvajā akciju tirgū First North.

Saistīto personu darījumi

- **Darījumi.** Kas nav slēgti sabiedrības parasti veicamās komercdarbības ietvaros. Neatbilst tirgus nosacījumiem. Netipiski, būtiska apjoma darījumi. Interesešu konflikta atklāšana un novēršana.
- **Apstiprinājumi.** Informācijas pieejamība un izvērtējums. Apstiprinājumi, balsstiesību ierobežojumi (Komerclikuma 184.² pants; Finanšu instrumentu tirgus likuma 59.¹ pants).
- **Emitenta intereses.** Darījuma vērtība. Nodokļu risku novēršana. Valdes un padomes atbildība.
- **Koncernu likums.** Atkarības pārskata nozīme (darījumu starp valdošo uzņēmumu un atkarīgo sabiedrību izvērtējums). Koncerna līgums. Zaudējumu atlīdzināšana.
- **Maksātnespējas likums.** Darījumu izvērtēšana un atzišana par spēkā neesošiem. Zaudējumi.

Ieguldītāju prasības / aktīvā tiesību aizsardzība

- **Reģistru iestāde.** Reizēm sūdzības iesniegtas tikai principa, formas vai ieraduma pēc.
- **Prasības.** Individuālās prasības. Kolektīvās prasības.
- **Uzraugi.** Finanšu un kapitāla tirgus komisija. Regulētā tirgus organizētājs (birža). Kompetence un loma.
- **Tiesību aizsardzības iestādes.** Policija un prokuratūra. Tiesu iestādes. Ekonomisko lietu tiesa.
- **Mērķis.** Prevencija. Efektīvs process. Risinājums.

Jautājumi

EVERSHEDS
SUTHERLAND
BITĀNS

Māris Vainovskis

Zvērināts advokāts, vecākais partneris

T: +371 6728 0102

M: +371 2911 8902

maris.vainovskis@eversheds-sutherland.lv

eversheds-sutherland.lv

© Eversheds Sutherland Bitāns 2021. Visas tiesības aizsargātas.